НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан економічного факультету
(Наталія ДІБРОВА)
"_____" _____ 2024 р.

"СХВАЛЕНО"
на засіданні кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності
Протокол № 17 від "31" травня 2024 р.
Завідувач кафедри
_____ (Олена КОВТУН)

"РОЗГЛЯНУТО"
Гарант ОП «Економіка підприємства»

_____ (Тетяна ГУЦУЛ)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ВИРОБНИЧА ЕКОНОМІКА"

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»

Факультет економічний
(назва факультету)

Розробники: к.е.н., доцент Наталія КОВАЛЕНКО
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”
Декан економічного факультету
_____ Анатолій ДІБРОВА
“16” травня 2024 р.

“**СХВАЛЕНО**”
на засіданні кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності
Протокол № __ від_____ 2024 р.
Завідувач кафедри
_____ Олена КОВТУН

”**РОЗГЛЯНУТО**”
Гарант ОП «Економіка підприємства»
_____ Тетяна ГУЦУЛ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВИРОБНИЧА ЕКОНОМІКА»

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність 051 «Економіка»
Освітня програма «Економіка підприємства»
Факультет економічний
Розробники: доцент кафедри адміністративного менеджменту та зовнішньоекономічної діяльності, к.е.н., доцент Наталія КОВАЛЕНКО
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

„Виробнича економіка”

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	*Магістр*
Спеціальність	*051 – «Економіка»*
Освітньо-професійна програма	*Економіка підприємства*
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов’язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен
Показники навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти	
Рік підготовки (курс)	1
Семестр	1
Лекційні заняття	15 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.
Лабораторні заняття	_____год.
Самостійна робота	____75___год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Основною **метою** запропонованого курсу є отримання студентами знань об’єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей економічної діяльності та розвитку сільського господарства, аграрної торгівлі, а також набуття навиків їх практичного застосування.

Завдання:

1. Знання методичних основ економіки виробництва: теоретичні основи виробництва, опис та розподіл виробничих процесів, визначення й економічна оцінка процесів виробництва продуктів рослинництва, котирування товарної та нетоварної продукції розрахунок доходів та витрат з особливим акцентом на калькуляцію маржинального доходу та із застосуванням в економічному аспекті

процесів виробництва продукції рослинництва, визначення порогів виробництва та рентабельності за допомогою приблизного розрахунку

2. Здатність вирізняти та оцінювати важливі тенденції розвитку та виробничо-економічні проблеми рослинництва:

- - виробничо-економічне значення, структуру та тенденції розвитку
- - питання вигідності обраних сфер (захист рослин, добрива, форма механізації)

3. Здатність визначати натуральні та монетарні дані найважливіших процесів сільськогосподарського виробництва, обговорювати та критично оцінювати результати діяльності в контексті всього підприємства, загальноекономічного та суспільного розвитку:

- питання вигідності найважливіших процесів виробництва товарної продукції рослинництва (зернові, просапні культури)
- основні аспекти рентабельності найважливіших процесів кормовиробництва
- конкурентноздатність продукції землеробства
- вплив різноманітних рівнів інтенсивності ведення господарської діяльності
- вплив обсягів виробництва на економічний результат (economies of scale)
- вирішення спеціальних питань економічної ефективності (визначення ставки орендної плати, комбінація мінімальних витрат тощо)
- рентабельність молочного скотарства, екстенсивні та інтенсивні технології вирощування й відгодівлі ВРХ
- рентабельність виробництва продукції свинарства (утримання свиноматок, свині на відгодівлі)
- вплив та оцінка різних ступенів інтенсивності виробництва
- вирішення спеціальних завдань (наприклад, оптимальний ступінь перевиробництва при різних системах утримання)

4. Здатність застосовувати комп'ютерні інформаційні системи менеджменту:

- електронна обробка даних картотеки (банку даних)
- банки даних (KTBL) при визначенні виробничих витрат з механізації
- програми оптимізації раціону
- програми менеджменту стада в молочному скотарстві
- планування продуктів відтворення стада в свинарстві

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність визначати та розв'язувати складні економічні задачі та проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері економіки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов та вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК5.Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний

інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.
СК3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.
СК4. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.
СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.
СК11. Здатність планувати і розробляти проєкти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення.
СК12. Здатність оцінювати стан і взаємозв'язки аграрних формувань різних типів, а також здійснювати моделювання їх розвитку в контексті забезпечення продовольчої безпеки країни.
Програмні результати навчання (ПРН):
ПРН 1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.
ПРН 2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.
ПРН 3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.
ПРН 7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.
ПРН 10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.
ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для денної форми здобуття вищої освіти

Назви змістових модулів і тем	**Кількість годин**						
	тижні	усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовий модуль 1. Методика оцінки економічної ефективності виробництва продукції рослинництва							
Тема 1. Методика оцінки економічної ефективності виробництва	1	8	1	2	-	-	5
Тема 2. Виробництво товарної продукції рослинництва	2-3	13	2	6	-	-	5

Тема 3. Процеси виробництва кормових культур	4	8	1	2	-	-	5
Разом за змістовим модулем 1		30	5	10			15
Змістовний модуль 2. Методика оцінки економічної ефективності виробництва продукції тваринництва							
Тема 4. Молочне скотарство	5-7	16	2	4	-	-	10
Тема 5. Утримання та відгодівля ВРХ	8	16	2	4	-	-	10
Тема 6. Племінне свинарство	9	14	2	2	-	-	10
Тема 7. Відгодівля свиней	10	14	1	2	-	-	10
Тема 8. Визначення потреби в оборотному капіталі	11	13	1	2			10
Тема 9. Спрощене планування господарської діяльності підприємства за допомогою програмного планування I та II	12-15	18	2	6			10
Разом за змістовим модулем 2		90	10	20			60
Усього годин		120	15	30			75

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Взаємозв'язок понять у калькуляції маржинального доходу та виробничому плануванні. Обчислення показників ефективності виробництва для різноманітних виробничих процесів	1
2	Визначення маржинальних доходів за різними способами. Калькуляція маржинального доходу на прикладі озимих зернових	2
3	Визначення та інтерпретація порогів виробництва й рентабельності для зернових культур. Розрахунок продуктивності та окупності факторів виробництва у зерновому господарстві	1
4	Визначення маржинального доходу в кормовиробництві (кукурудза на силос). Калькуляція потреби у факторах виробництва для кукурудзи на силос. Пороги виробництва й рентабельності у кормовиробництві	2
5	Розрахунок маржинального доходу в молочному скотарстві. Окремі аспекти маржинальної калькуляції при виробництві молока (агрегування процесів кормо виробництва та тваринництва). Пороги виробництва й рентабельності, окупність факторів виробництва в молочному скотарстві	2
6	Визначення маржинального доходу при відгодівлі та розведенні ВРХ (племінні телички та бички). Потреба у факторах виробництва, порогові ціни в м'ясному скотарстві. Продуктивність, окупність виробничих факторів у м'ясному скотарстві	2
7	Маржинальний доход у племінному свинарстві. Калькуляція потреби у факторах виробництва, інші аспекти маржинальних розрахунків при вирощуванні поросят. Пороги виробництва та рентабельності, окупність факторів виробництва у племінному	2
8	Маржинальна калькуляція при відгодівлі свиней. Пороги виробництва й рентабельності при відгодівлі свиней. Продуктивність виробничих факторів при відгодівлі свиней	1
9	Розрахунок маржинальних доходів для Факт-підприємства. Оптимізоване Факт-підприємство і план керівника підприємства. План консультанта	2
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Методика оцінки економічної ефективності виробництва	5
2	Виробництво товарної продукції рослинництва	5
3	Процеси виробництва кормових культур	5
4	Молочне скотарство	10
5	Утримання та відгодівля ВРХ	10
6	Племінне свинарство	10
7	Відгодівля свиней	10
8	Визначення потреби в оборотному капіталі	10
9	Спрощене планування господарської діяльності підприємства за допомогою програмного планування I та II	10
	Разом	75

5. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- інші види

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $\mathbf{R_{ДИС}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $\mathbf{R_{НР}}$ (до 70 балів): $\mathbf{R_{ДИС} = R_{НР} + R_{АТ}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

1. Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=446)
2. Конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
3. Коваленко Н.О. Методичні рекомендації Методичні вказівки до застосування системи MAX (REGIO-MAX) з дисципліни "Виробнича економіка" для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти освітньої програми "Економіка підприємства". Електронний ресурс. 2024. 43 с.
4. Коваленко Н.О. Конспект лекцій з дисципліни "Виробнича економіка" для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти освітньої програми "Економіка підприємства". Електронний ресурс. 2024. 91 с.
5. Коваленко Н.О. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни "Виробнича економіка" для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти освітньої програми "Економіка підприємства".Електронний ресурс. 2024. 49 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Конспект модулів з Виробничої економіки. УПН Вайєнштефан-Тріздорф (Німеччина). 2024.
2. Яркіна Н.М. Економіка підприємства. Ліра-К. 2020. 596 с.
3. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316 с.
4. Петренко К. В., Скоробогатова Н. Є. Економіка і організація виробництва. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 177 с.
5. Henry C Taylor. Agricultural Economics. Wentworth Press .2019. 334 c.
6. Faichuk, O.; Pashchenko, O.; Zharikova, O.; Kovalenko, N.; Faichuk, O. Economic efficiency of the GHG emissions from energy use in agriculture: comparative analysis of Ukraine and the EU member states. Environment. Technology. Resources. Rezekne, Latvia, Proceedings of the 15th International Scientific and Practical Conference. 2024, Volume I, 149-153. DOI: https://doi.org/10.17770/etr2024vol1.7986.
7. Kovalenko, N., Hutsol, T., Labenko, O., Glowacki, S., Sorokin, D. Ecological and economical substantiation of production of hydrogen. Environment. technologies. resources. Proceedings of the International Scientific and Practical Conference, 1, 2021, 127-131. DOI: https://doi.org/10.17770/etr2021vol1.6540 (Scopus).
8. Kovalenko, N., Kovalenko, V., Hutsol, T., Ievstafiieva, Y., Polishchuk, A. Economic Efficiency and Internal Competitive Advantages of Grain Production in The Central Region of

Ukraine. Agricultural Engineering, 2021, 51-62. DOI: https://doi.org/ 10.2478/agriceng-2021-0004 (Scopus).
9. Lutsiak, V.; Hutsol, T.; Kovalenko, N.; Kwaśniewski, D.; Kowalczyk, Z.; Belei, S.; Marusei, T. Enterprise Activity Modeling in Walnut Sector in Ukraine. Sustainability 2021, 13, 13027. DOI: https://doi.org/10.3390/su132313027 (Scopus and WoS).
10. The Food and Agriculture Organization (FAO) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.fao.org
11. Tryhuba, A., Hutsol, T., Tryhuba, I., Pokotylska, N., Kovalenko, N., Tabor, S., Kwasniewski, D. Risk assessment of investments in projects of production of raw materials for bioethanol. Processes, 2021; 9(1):12. DOI: https://doi.org/10.3390/pr9010012 (Scopus and WoS).
12. Tryhuba, A.; Mudryk, K.; Tryhuba, I.; Hutsol, T.; Glowacki, S.; Faichuk, O.; Kovalenko, N.; Shevtsova, A.; Ratajski, A.; Janaszek-Mankowska, M.; Tulej, W. Coordination of Configurations of Technologically Integrated "European Green Deal" Projects. Processes 2022, 10, 1768. DOI: https://doi.org/10.3390/pr10091768 (Scopus and WoS).
13. Державна служба статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.ukrstat.gov.ua
14. Національний банк України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.bank.gov.ua.
15. Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: www.rada.gov.ua
16. Самборська О.Ю., Коваленко Н. О., Мирошниченко О.В., Чупріна М. О. Безпекове управління логістичними внутрішньовиробничими процесами на інноваційно орієнтованих підприємствах в умовах діджиталізації. Ефективна економіка. 2023. №11. DOI: https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.78